

Jayne Bryant AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Senedd Cymru

SeneddPlant@senedd.cymru

24 Ebrill 2023

Annwyl Jayne

Barn ar weithredu Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021

Fel y rheoleiddiwr annibynnol ar gyfer cymwysterau nad ydynt ar lefel gradd yng Nghymru a gynigir gan gyrff dyfarnu cydnabyddedig, rydym am i bawb yng Nghymru fod yn hyderus bod y cymwysterau a enillir gan ein dysgwyr yn deg, y gellir ymddiried ynddynt a'u bod yn cael eu gwerthfawrogi ledled y DU ac yn rhyngwladol.

O ystyried ein rôl, rydym yn croesawu'r cyfle i gyfrannu at waith y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar weithredu Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 a'i heffaith ar ddilyniant i addysg uwch.

Cwricwlwm i Gymru a diwygio cymwysterau

Mae cyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru wedi bod yn gatalydd i'n rhaglen waith bresennol i ddiwygio cymwysterau ar gyfer pobl ifanc 14-16 oed fel eu bod yn berthnasol i'r cwricwlwm newydd ac yn ei gefnogi. Mae ein prif ffocws wedi bod ar gymwysterau ar gyfer y sector 14-16 gan fod y cwricwlwm newydd ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 3 ac 16 oed ac nid yw'n cwmpasu'r cyfnod 16-18.

Ymgynghoriadau cyhoeddus i lywio'r broses o ddiwygio cymwysterau

Fel rhan o'n rhaglen diwygio cymwysterau, rydym wedi cwblhau tri ymgynghoriad cyhoeddus ar raddfa fawr i helpu i lywio dyfodol cymwysterau ar gyfer dysgwyr 14-16 oed yng Nghymru. Yn ogystal â hyn, mae gennym ymgynghoriad byw ar y 'cynnig llawn' o gymwysterau ar gyfer dysgwyr 14-16 oed a fydd yn cyd-fynd â'r cymwysterau TGAU newydd. Daw'r ymgynghoriad hwn i ben ym Mehefin 2023.

Yn 2019 cyhoeddwyd ein hymgyngoriad cyntaf ar gymwysterau i gefnogi'r cwricwlwm newydd. Roedd hwn yn nodi'r egwyddorion sydd wedi bod yn sail i'r diwygiadau. Yr egwyddorion hyn yw y bydd pob cymhwyster 14-16 yn:

Qualifications Wales

Q2 Building, Pencarn Lane
Imperial Park,
Newport
NP10 8AR
☎ 01633 373 222

Cymwysterau Cymru

Adeilad Q2, Lôn Pencarn
Parc Imperial,
Casnewydd
NP10 8AR
☎ 01633 373 222

- gysylltiedig â'r Cwricwlwm i Gymru ac yn ei gefnogi
- ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg
- ffurfio cynnig cynhwysol a chydlynol o gymwysterau

Cadarnhaodd yr ymgynghoriad hwn hefyd y byddem yn cadw'r brand TGAU fel rhan o'r diwygiadau. Roedd cefnogaeth gref i gadw'r brand TGAU, gyda'r ymatebion i'r ymgynghoriad yn pwysleisio ei fod yn frand sefydledig ac a ddeallir sy'n werthfawr yng Nghymru yn ogystal ag yn gludadwy y tu allan i Gymru.

Cadarnhaodd ein hail ymgynghoriad yn 2021 yr ystod o gymwysterau TGAU a fydd ar gael yn y dyfodol i gefnogi'r cwricwlwm newydd. Arweiniodd yr ymgynghoriad hwn at dri math cyffredinol o benderfyniadau:

1. Cadw cymwysterau TGAU mewn disgyblaethau arwahanol ar gyfer rhai meysydd pwnc ond adolygu cynnwys ac asesiadau'r pynciau hyn mewn perthynas â'r Cwricwlwm i Gymru.
2. Integreiddio rhai meysydd pwnc i gymwysterau cyfun mwy o faint er mwyn adlewyrchu'r Cwricwlwm i Gymru yn well. Mae hyn wedi digwydd mewn Mathemateg a Rhifedd, Y Gwyddorau, Iaith a Llenyddiaeth Saesneg ac Iaith a Llenyddiaeth Gymraeg. Yn y meysydd hyn ni fydd cymwysterau TGAU sy'n benodol i ddisgyblaethau ar wahân yn bodoli mwyach.
3. Creu cymwysterau TGAU newydd sbon mewn meysydd pwnc nad ydynt yn bodoli fel cymwysterau TGAU ar hyn o bryd ond a grybwyllir yn benodol yn y Cwricwlwm i Gymru. Mae'r rhain yn cynnwys Astudiaethau Cymdeithasol, Dawns ac Iaith Arwyddion Prydain.

Yn dilyn hyn, rydym wedi cwblhau ymgynghoriad mawr yn ddiweddar ar y cynnwys lefel uchel a'r trefniadau asesu ar gyfer y gyfres newydd o gymwysterau TGAU.

Llywiwyd y cynigion yn yr ymgynghoriad gan gyfnod dwys o ddatblygu ar y cyd a oedd yn cynnwys athrawon a rhanddeiliaid allweddol eraill yn uniongyrchol gan gynnwys cynrychiolwyr o'r sectorau addysg bellach ac uwch.

Bydd canfyddiadau'r ymgynghoriad a'r penderfyniadau a fydd yn deillio o hynny yn cael eu cyhoeddi yn ystod tymor yr haf.

Newidiadau i gynnwys ac asesiadau cymwysterau TGAU

Mae'r cwricwlwm newydd wedi golygu bod angen newid cynnwys ac asesiadau arfaethedig cymwysterau TGAU, a drafodwn isod.

Cynnwys Cymwysterau TGAU a Dilyniant i Safon Uwch

Rydym yn cydnabod yr angen am gymwysterau 14-16 newydd er mwyn darparu sylfaen gref ar gyfer symud ymlaen i Safon Uwch a chymwysterau lefel 3 eraill. Mae cefnogi dilyniant,

felly, wedi bod yn ystyriaeth bwysig wrth ddatblygu'r gofynion cynnwys lefel uchel ar gyfer y cymwysterau newydd hyn.

O ran Safon Uwch, nid ydym yn rhagweld y bydd angen diwygio helaeth. Fodd bynnag, byddwn yn cynnal adolygiad llai manwl o gymwysterau Safon Uwch i sicrhau bod y dilyniant o TGAU i astudiaethau ôl-16 a thu hwnt yn ddilys.

Rydym yn y broses o gwmpasu'r adolygiad hwn ar hyn o bryd, er nad ydym yn rhagweld unrhyw newidiadau sylweddol i gymwysterau Safon Uwch. Yn lle hynny, bydd yr adolygiad yn gyfle i wirio am unrhyw fireinio a allai fod yn angen ei wneud. Rydym yn ymwybodol iawn mai Safon Uwch yw un o'r prif lwybrau i Addysg Uwch ac felly rydym am sicrhau cymaroldeb â rhannau eraill o'r DU ac nad yw dysgwyr Cymru o dan anfantais mewn unrhyw ffordd o gymharu â dysgwyr mewn rhannau eraill o'r DU.

Cynnwys yn gysylltiedig ag agweddau trawsgwricwlaidd Cwricwlwm i Gymru

Yn ogystal â diweddarau ac adnewyddu cynnwys sy'n benodol i ddisgyblaethau, bydd y gyfres newydd o gymwysterau 14-16 (gan gynnwys TGAU) yn cynnwys, lle bo'n briodol, cyfleoedd naturiol a dilys i gysylltu â'r themâu trawsbynciol sydd yn y Cwricwlwm i Gymru. Mae'r rhain yn cynnwys themâu amrywiaeth, hawliau dynol, cynaliadwyedd a chyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol, yn ogystal â sgiliau trawsgwricwlaidd a chyfannol.

Asesu

Bydd newidiadau i asesiadau TGAU mewn llawer o bynciau yn cynnwys llai o bwyslais ar arholiadau ysgrifenedig a chynnwys cymysgedd ehangach o ddulliau asesu gan gynnwys gwaith prosiect ac asesiadau ymarferol.

Bydd mwy o bynciau TGAU yn rhai unedol, gan roi mwy o gyfleoedd i ddysgwyr sefyll rhai o'u harholiadau cyn diwedd y cwrs. Rydym hefyd yn gweithio gyda CBAC i edrych ar gyfleoedd i gynnal asesiadau di-arholiad yn gynharach er mwyn helpu i leihau baich asesu yn nau dymor olaf Blwyddyn 11.

Yn ogystal, bydd cynnydd yn y defnydd o dechnoleg ddigidol o fewn yr arholiadau. Mae gan hyn y potensial i gynyddu dilysrwydd yr asesiadau yn ogystal â'u gwneud yn fwy deniadol i ddysgwyr ac yn fwy gwydn i ddigwyddiadau annisgwyl fel pandemigau.

Integreiddio yn y pynciau craidd

Yn unol â strwythur a threfniadaeth y Cwricwlwm newydd i Gymru, rydym yn creu cymwysterau TGAU integredig newydd ar gyfer mathemateg a rhifedd, y gwyddorau, iaith a llenyddiaeth Gymraeg ac iaith a llenyddiaeth Saesneg.

Bydd y cymwysterau TGAU newydd hyn yn disodli'r TGAU Mathemateg a TGAU Mathemateg-Rhifedd ar wahân presennol. Ni fydd cymwysterau TGAU ar wahân mewn Bioleg, Cemeg a Ffiseg ar gael mwyach; yn lle hynny, bydd gan ddysgwyr yr opsiwn o gymryd naill ai TGAU dyfarniad dwbl integredig neu ddyfarniad unigol yn Y Gwyddorau.

Bydd cymwysterau TGAU integredig newydd hefyd yn disodli cymwysterau TGAU iaith a Llenyddiaeth ar wahân mewn Cymraeg a Saesneg.

Effaith integreiddio ar ddilyniant

Er mwyn deall effaith diwygio cymwysterau a'r cwricwlwm ar ddilyniant i addysg uwch, rydym wedi ymgysylltu'n helaeth â'r sector prifysgolion ledled Cymru a'r DU. Mae hyn wedi cynnwys trafodaethau gyda sefydliadau unigol yn ogystal â chyrrff cynrychioliadol fel Grŵp Russell ac UCAS. Mae ein gwaith ymgysylltu wedi cynnwys trafodaethau gyda thimau derbyn prifysgolion yn ogystal â chfydrannau penodol o fewn prifysgolion gan gynnwys y rhai sydd â gofynion mynediad cystadleuol iawn fel ysgolion meddygol.

Mae'n bwysig nodi o ran derbyniadau i brifysgolion bod cymwysterau UG yng Nghymru yn dal i fod yn gysylltiedig â Safon Uwch. Fel arfer mae dysgwyr ym Mlwyddyn 12 yn cymryd cymwysterau UG cyn iddynt wneud cais am le mewn prifysgol. Mae hyn yn golygu, yn wahanol i ddysgwyr yn Lloegr, nad yw dysgwyr Cymru yn dibynnu ar raddau TGAU yn unig i ddarparu tystiolaeth o gyrhaeddiad blaenorol ar gyfer mynediad i brifysgol. Mae'r sefyllfa hon yn cael ei chroesawu gan brifysgolion gan ei bod yn rhoi gwybodaeth ychwanegol iddyn nhw i gefnogi ceisiadau.

Rydym wedi cael ymateb cadarnhaol cyson i'n hymgysylltiad â'r sector prifysgolion. Mae'r pwyslais ar ehangder dysgu a phrofiadau, ac ar ddatblygu sgiliau fel datrys problemau a meddwl yn feirniadol wedi'i groesawu'n gyffredinol.

Mewn ymateb i'n hymgyngoriadau TGAU, clywsom bryderon gan rai ynghylch a allai'r cymwysterau integredig newydd yn y Gwyddorau, Saesneg, Cymraeg a Mathemateg o bosibl roi dysgwyr o Gymru dan anfantais wrth wneud cais i brifysgol. Clywsom hyn amlaf mewn perthynas â'r penderfyniad i ddisodli cymwysterau TGAU ar wahân mewn Bioleg, Cemeg a Ffiseg. Felly, fe wnaethom gynnwys ffocws penodol ar hyn yn ein trafodaethau ag addysg uwch. Mae prifysgolion wedi ein sicrhau na fydd y newidiadau hyn yn rhoi dysgwyr o Gymru dan anfantais. Ar ben hynny, mae'r penderfyniad hwn wedi'i groesawu gan gymdeithasau dysgedig fel y Sefydliad Ffiseg, y Gymdeithas Gemeg Frenhinol a'r Gymdeithas Fioleg Frenhinol sydd oll o blaid llwybr mwy cyffredin drwy wyddoniaeth ar lefel TGAU. Maent hefyd yn cydnabod y cyfleoedd y mae'r strwythur hwn yn eu cynnig ar gyfer creu cysylltiadau cryf rhwng y gwahanol ddisgyblaethau gwyddonol.

Mae prifysgolion, yn enwedig y rheini sydd wedi'u lleoli y tu allan i Gymru, yn awyddus i ddeall mwy am y newidiadau i'r cwricwlwm ac i gymwysterau yng Nghymru. Mae ganddynt ddiddordeb arbennig mewn deall sut mae safonau cymwysterau'r dyfodol yng Nghymru yn cymharu â'r rhai a astudir mewn awdurdodaethau eraill, yn enwedig yn Lloegr.

Byddwn yn parhau i gysylltu â phrifysgolion wrth i'r rhaglen diwygio cymwysterau ddatblygu. Er enghraifft, mae gennym reolwr ymgysylltu strategol penodedig sy'n gyfrifol am fynd ati i ymgysylltu â'r Sector Addysg Uwch. Byddwn hefyd yn sicrhau bod strategaeth gyfathrebu glir i helpu i egluro'r newidiadau sy'n digwydd i gymwysterau yng Nghymru.

Dibyniaethau allweddol

Mae llwyddiant diwygiadau i'r cwricwlwm ac i gymwysterau, a thrwy hynny allu dysgwyr i symud ymlaen i'r cam nesaf yn eu taith addysgol, yn dibynnu ar amrywiaeth o ffactorau y mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol amdanynt. Mae'r rhain yn cynnwys:

- y rhaglen datblygu proffesiynol i gefnogi'r proffesiwn addysgu i roi'r cwricwlwm newydd ar waith.
- eglurder ynghylch y rôl y bydd canlyniadau cymwysterau yn ei chwarae yn ecosystem data a gwybodaeth newydd Llywodraeth Cymru i gefnogi gwerthuso a gwella ysgolion.

Byddwn yn parhau i weithio gyda swyddogion Llywodraeth Cymru i gael rhagor o eglurder o ran y meysydd hyn, ac yn darparu cefnogaeth a mewnbwn perthnasol fel y bo'n briodol.

Y Camau Nesaf

Byddwn yn cyhoeddi'r meini prawf cymeradwyo ar gyfer cymwysterau TGAU newydd yn nhymor yr haf. Bydd hyn yn nodi carreg filltir arwyddocaol yn y prosiect yn ogystal â rhoi mwy o amlygrwydd i randdeiliaid o ran sut fydd cymwysterau'r dyfodol yn edrych. Bydd hefyd yn sail i CBAC ddechrau datblygu'r manylebau drafft a'r deunyddiau asesu enghreifftiol.

Cyhoeddir manylebau cymwysterau ac asesiadau enghreifftiol y flwyddyn cyn y caiff y cymwysterau eu haddysgu am y tro cyntaf. Yn y rhan fwyaf o bynciau bydd y cymwysterau TGAU newydd yn cael eu haddysgu am y tro cyntaf o fis Medi 2025, gyda'r dyfarniad cyntaf yn Haf 2027. Mae hyn yn golygu y bydd y manylebau a'r deunyddiau asesu enghreifftiol ar gyfer y pynciau hyn ar gael yn 2024. Bydd nifer fach o bynciau a fydd yn cael eu haddysgu gyntaf ym mis Medi 2026, a bydd manylebau ac asesiadau enghreifftiol ar gyfer y rhain ar gael yn 2025.

Mae manyleb yn rhoi dealltwriaeth fanwl i ysgolion o nodau, strwythur a chynnwys cymwysterau a'u gofynion asesu. Mae'r deunyddiau asesu enghreifftiol yn rhoi enghreifftiau o asesiadau ar gyfer pob pwnc. Rydym wedi ymrwmo i sicrhau bod y dogfennau hyn ar gael y flwyddyn cyn y caiff y cymwysterau eu haddysgu am y tro cyntaf er mwyn rhoi digon o amser i ysgolion gynllunio a pharatoi ar gyfer eu cyflwyno.

Bydd cyhoeddi meini prawf cymeradwyo yr haf hwn yn cadarnhau'r paramedrau dylunio ar gyfer y cymwysterau newydd hyn ac yn cefnogi ein gwaith ymgysylltu parhaus â rhanddeiliaid allweddol gan gynnwys y sector addysg uwch. Byddwn yn sicrhau bod prifysgolion yn gwbl ymwybodol o'r newidiadau i gymwysterau yng Nghymru fel eu bod yn gallu cynllunio ar gyfer adlewyrchu'r rhain lle bo angen yn eu prosesau derbyn yn y dyfodol.

Yn gywir

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Philip Blaker', written in a cursive style.

Philip Blaker

Prif Swyddog Gweithredol